Ceza Bölümü 2001/7 E. , 2001/83 K.

- SIVIL KIŞI SANIK HAKKINDA, 353 SAYILI YASA'NIN 11. MADDESI KAPSAMINDA BULUNMA-
- YAN SUÇ

◦ TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) (765) Madde 159

"İçtihat Metni"

Davacı : K.H.

Sanık : A.K.

O L A Y : Gölcük Tersanesi Komutanlığı emrinde görevli Alb. B. S.'nın 26.2.1998 tarihinde, aynı Komutanlık emrinde görevli sivil işçi H. C.'u, öğle istirahati sırasında iş yerinde elektrikli ocak kullanırken görmesi üzerine, küfür ve hakaret ederek dövmeye kalkıştığı iddiasıyla, sendika üyesi H. C.tarafından durumun sendikaya bildirilmesi üzerine, Türk Harp- İş sendikası Gölcük şubesi başkanı olarak görevli sanık A. K.'nun "Askeri İşyerlerinde baskılar, demokratik olmayan davranışlar ve hak ihlalleri sürüyor" başlığı altında kaleme aldığı bildiriyi 2.3.1998 günü, Gölcük Anıtpark'ta okuduğu, böylece, astlık- üstlük münasebetlerini zedelemeye, amir ve komutanlara karşı güven hissini yok etmeye matuf olarak alenen tahkir veya tezyif edici fiil ve harekette bulunmak suçunu işlediği ileri sürülerek, eylemine uyan Askeri Ceza Kanunu'nun 95/4. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle Donanma Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 3.8.1998 gün ve E:1998/1081, K:1998/387 sayılı iddianamesiyle kamu davası açılmıştır.

DONANMA KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ: 1.10.1998 gün ve E: 1998/752, K:1998/445 sayıyla; sanığa yüklenen eylemin, Türk Ceza Kanunu'nun 159/1. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, Askeri Yargıtay 2. Dairesi'nce kararın onanması üzerine, yapılan itirazın incelenmesi sonucu, Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nca da itirazın reddine karar verilmiş, dava dosyası, Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

KOCAELİ 2. AĞIR CEZA MAHKEMESİ: 28.6.2000 gün ve E:1999/263, K:2000/110 sayıyla; sanığa yüklenen eylemin Türk Ceza Kanunu'nun 155. maddesinde düzenlenen, "halkı askerlikten soğutmak yolunda telkinatta bulunmak" suçunu oluşturduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, kararın temyiz edilmeyerek kesinleşmesi üzerine, dava dosyası, kendisine gelmekle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Ali HÜNER'in Başkanlığında, Üyeler; Cengiz ERDOĞAN, Refik DİZDAROĞLU, Keskin KAYLAN, Necmettin ÖZKAN, Recep SÖZEN, Tamer KORKMAZ'ın katılımlarıyla yapılan 9.7.2001 günlü toplantısında, Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN' in, davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mustafa EKİNCİ ile Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Atilla POYRAZ'ın, davanın çözümünün adli yargının görev alanına girdiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

USULE İLİŞKİN İNCELEME :

Yapılan incelemede, usule ilişkin işlemlerde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'da belirtilen süre ve biçim yönünden bir eksiklik görülmemiştir. Adli ve askeri yargı yerleri arasında Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur. Esasa ilişkin inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu Ve Yargılama Usulü Kanunu'nun "Askeri Mahkemelerin Görevleri" başlığı altında düzenlenen İkinci Bölümünde yer alan "Genel Görev" başlıklı 9. maddesinde; "Askeri Mahkemeler Kanunlarda aksi yazılı olmadıkça asker kişilerin askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler" denilmektedir.

Sanığın sivil kişi olması nedeniyle 353 sayılı Yasa'nın, asker olmayan (sivil) kişilerin askeri mahkemelerde yargılanma koşullarını belirleyen 11. maddesi yönünden değerlendirme yapılması gerekmektedir.

353 sayılı Yasa'nın 11. maddesinin (A) bendinde, asker olmayan kişilerin, Askeri Ceza Kanunu'nun 55, 56, 57, 58....., 101 ve 102. maddelerinde yazılı suçlarına ilişkin davalara askeri mahkemelerde bakılacağı düzenlenmiştir.

1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 58. maddesinde, "Her kim, Türk Ceza Kanununun 153, 161 inci maddelerinde yazılı suçlardan birisini ve 155 inci maddede yazılı halkı askerlikten soğutmak yolunda neşriyatta ve telkinatta bulunmak ve nutuk irat etmek fiillerini işleyecek olursa millî mukavemeti kırmak cürmünden dolayı mezkûr maddelerde gösterilen cezalarla cezalandırılır." hükmü yer almaktadır.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesinde, "Türklüğü, Cumhuriyeti, Büyük Millet Meclisini, Hükümetin manevî şahsîyetini, Bakanlıkları, Devletin askerî veya emniyet muhafaza kuvvetlerini veya Adliyenin manevî şahsîyetini alenen tahkir ve tezyif edenler bir seneden altı seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar." denilmektedir.

Somut olayda, görevsizlik kararı veren adli yargı yerince, sanığın, halkı askerlikten soğutmak yolunda telkinatta bulunduğu gerekçesine yer verilmiş ise de, bu suçun oluşması için, sanığın, halkı askerlik hizmetinden soğutmak maksadıyla hareket etmesi, askerlik yapmanın doğru ve gerekli olmadığı yolunda sözler sarfederek askerlik hizmetini kötülemesi ve halkı bu şekilde yönlendirme çabası içine girmiş olması gereklidir. Bu nedenle askerlik hizmetinin işleyişi ile ilgili olan, ancak genel olarak askerlik hizmetinden kaçınılmasını telkin etmeyen sözlerin bu suçu oluşturmayacağı açıktır. Suça konu bildirinin incelenmesinde, Alb. B.S.'nın davranışlarının eleştirildiği ve kınandığı, böyle hareketlere izin verilmeyeceğinin ifade edildiği, bu davranışları nedeniyle uyarıldığı, ayrıca Türk Silahlı Kuvvetlerinde işçi-işveren ilişkileri, demokrasi anlayışı, işçi memur ayrımı, askeri işyerlerindeki sendikaya yaklaşım olumsuz olarak değerlendirilmekte, bu hususlarda, Türk Silahlı Kuvvetlerinin çağdaş olmadığı söylenmektedir. Yüklenen eylemin sübutu halinde Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesinde düzenlenen suçu oluşturabileceği ve bu suçun da 353 sayılı Yasa'nın 11. maddesi kapsamında bulunmadığı anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, sanığa yüklenen eylem, 353 sayılı Yasa'nın, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanma koşullarını belirleyen 11. maddesi kapsamında bulunmadığından, davanın adli yargı yerinde görülmesi ve Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğuna, bu nedenle Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 28.6.2000 günlü, E:1999/263, K:2000/110 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 9.7.2001 günü kesin olarak oybirliği ile karar verildi.